

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 5 kap. 2 § 2 mom., 3 § 2 mom. och 5 § 4 mom., 6 kap. 6 §, 7 kap. 4 § 2 mom. och 11 kap. 9 a §,
sådana de lyder, 5 kap. 2 § 2 mom., 3 § 2 mom. och 5 § 4 mom. i lag 1318/2018, 6 kap. 6 § i lag 1217/2019, 7 kap. 4 § 2 mom. i lag 1188/2009 och 11 kap. 9 a § i lag 585/2008,
ändras 2 a kap. 10 § 2 mom. 1 punkten, 3 kap. 6 § 4 mom., 4 kap. 5 §, 5 kap. 2 § 1 mom., 3 § 1 mom., 4 och 4 a §, 5 § 3 mom., 9 och 11 § och 13 § 1 mom., 6 kap. 4 § 1 och 4 mom., 7 kap. 10 § 1 mom., 8 kap. 2 § 1 och 3 mom. och 10 kap. 5 § 2 mom.,
av dem 2 a kap. 10 § 2 mom. 1 punkten sådan den lyder i lag 1380/2021, 3 kap. 6 § 4 mom. sådant det lyder i lag 1005/2012, 4 kap. 5 § sådan den lyder i lagarna 1049/2013 och 1035/2022, 5 kap. 2 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1318/2018, 5 kap. 3 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1049/2013, 5 kap. 4 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1049/2014 och 1457/2016, 5 kap. 4 a § sådan den lyder i lag 1457/2016, 5 kap. 5 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1654/2015, 5 kap. 9 § sådan den lyder i lag 361/2010, 5 kap. 11 § sådan den lyder i lag 918/2012, 5 kap. 13 § 1 mom. och 7 kap. 10 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1138/2017, 6 kap. 4 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1526/2016, 8 kap. 2 § 1 och 3 mom. sådana de lyder i lag 906/2017 och 10 kap. 5 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1001/2012, samt
fogas till 3 kap. 6 § sådan den lyder i lagarna 1354/2007 och 1005/2012, ett nytt 2 mom., i stället för det 2 mom. som upphävts genom lag 1005/2012, till 5 kap. en ny 4 b § och till 14 kap. nya 1 b och 1 c § som följer:

2 a kap.

Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

10 §

Upprepade förfaranden i samband med jobbsökning och arbetskraftsservice

Rätten till arbetslöshetsförmån återställs efter ett förfarande som har lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete när den arbets sökande i sammanlagt minst tolv kalenderveckor har

- 1) varit i sådant arbete som räknas in i arbetsvillkoret eller i arbete där han eller hon har intjänat stabiliserad lön som omfattas av en försäkring på det sätt som avses i 5 kap. 4 § 1 mom.; arbetet och lönen för det beaktas endast en gång,

3 kap.

Allmänna begränsningar för erhållande av förmåner

6 §

Andra begränsningar

När ett anställningsförhållande på heltid som varat längre än två veckor upphör, hindrar semesterersättning som betalas enligt lag, kollektivavtal eller tjänstekollektivavtal att arbetslöshetsförmåner beviljas för den tid, räknat från det att anställningsförhållandet upphörde, över vilken förmånen periodiseras på basis av lönen i det senaste anställningsförhållandet. Om semesterersättning har betalats efter att anställningsförhållandet upphörde, kan periodiseringen göras räknat från den tidpunkt då semesterersättningen betalades.

Den periodisering som avses i 1—3 mom. görs genom att den ekonomiska förmånen, semesterersättningen eller penningersättningen divideras med dagslönen i det senaste anställningsförhållandet. Lönen bestäms i tillämpliga delar på samma sätt som den lön som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning, men från inkomsterna görs inget avdrag till följd av arbetstagares pensionsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie. För periodiseringen räknas vid behov de förmåner som avses i 1 och 2 mom. samman. Närmare bestämmelser om bestämmande av dagslön kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 kap.

Jämjade och minskade arbetslöshetsförmåner

5 §

Förmånsbelopp

Den jämjade arbetslöshetsförmånen räknas ut så att förmånen och 50 procent av inkomsten sammanlagt under en jämkningsperiod kan uppgå till det belopp som annars hade kunnat betalas i förmån.

Beloppet av jämjad inkomstrelaterad dagpenning beräknas så att summan av nämnda dagpenning och inkomsten under jämkningsperioden är högst lika stor som den lön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen, likväl minst samma belopp som personen i fråga skulle ha rätt att få i grunddagpenning.

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

2 §

Löntagares rätt till arbetslöshetsdagpenning

Rätt till inkomstrelaterad dagpenning har en medlem av en löntagarkassa (*försäkrad*) som har varit försäkrad åtminstone de 12 närmast föregående månaderna och som under de kalendermånader han eller hon varit försäkrad har uppfyllt arbetsvillkoret enligt 3 § 1 mom.

3 §

Löntagares arbetsvillkor

En löntagares arbetsvillkor blir uppfyllt då löntagaren under de närmast föregående 28 månaderna (*granskningsperiod*) har sammanlagt minst 12 arbetsvillkorsmånader.

4 §

Vad som inräknas i löntagares arbetsvillkor

Som en arbetsvillkorsmånad räknas en sådan kalendermånad under vilken personen fått minst 930 euro i stabiliserad lön som omfattas av en försäkring. Som en arbetsvillkorsmånad räknas också två sådana separata kalendermånader (*halv arbetsvillkorsmånad*) då den stabiliserade lön som omfattas av en försäkring och som betalats under vardera av dessa månader är mindre än 930 euro men minst 465 euro.

Lönen ska följa kollektivavtalet. Om det inte finns något kollektivavtal för branschen, ska lönen för heltidsarbete vara minst 1 134 euro i månaden.

I arbetsvillkorsmånaden inräknas inte

1) lön för arbete som en person utfört medan han eller hon fått partiell sjukdagpenning,
2) sänkt lön för sjukdomstid som med stöd av arbets- eller tjänstekollektivavtal betalats till personen,

3) lön eller ersättning som grundar sig på arbetstid som har överförts till en arbetstidsbank.

En arbetsvillkorsmånad kan inräknas i arbetsvillkoret endast en gång.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de inkomster som ska beaktas i arbetsvillkoret och om vad inkomsterna ska hänföras till.

4 a §

Hur lönesubventionerat arbete och sysselsättningsfrämjande service tillgodoräknas i löntagares arbetsvillkor

Vid lönesubventionerat arbete inräknas 75 procent av arbetsvillkorsmånaderna i arbetsvillkoret. En eventuell avrundning görs nedåt till närmaste fulla arbetsvillkorsmånad. Den begränsning som gäller lönesubventionerat arbete tillämpas dock inte om det lönesubventionerade arbetet har ordnats med stöd av 11 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

I arbetsvillkoret inräknas även sådana fulla kalenderveckor under vilka personen i fråga sedan han eller hon fyllt 60 år har omfattats av sådan sysselsättningsfrämjande service som arbets- och näringsbyrån ordnar med stöd av 11 kap. 1 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Kalenderveckorna omvandlas kalkylmässigt till arbetsvillkorsmånader så att det i en arbetsvillkorsmånad ingår fyra kalenderveckor och i en halv arbetsvillkorsmånad två kalenderveckor.

4 b §

Undantag som gäller löntagares arbetsvillkor

Om det under en kalendermånad avviker från den sedvanliga lönebetalningsperioden betalas lön för en längre intjänandeperiod än en månad, fördelas lönen så att den inklusive

utbetalningsmånaden påverkar lika många kalendermånader före utbetalningsmånaden eller på den månaden följande kalendermånader som för vilka lönen har tjänats in. Lönen hänförs så att den påverkar de kalendermånader under vilka den har tjänats in, om en person betalas bonus eller annan resultatbaserad lön eller annan motsvarande lön eller annat motsvarande arvode, som tjänats in för en längre period än en månad.

Om lönen på grund av dröjsmål som beror på arbetsgivaren betalas senare än den sedvanliga utbetalningsmånaden, hänförs lönen så att den påverkar den kalendermånad under vilken den skulle ha betalats utan dröjsmålet.

I situationer som avses i 1 och 2 mom. räknas en kalendermånad under vilken de inkomster som personen tjänat in eller de inkomster som hänförts till kalendermånaden uppgår till det belopp som avses i 4 § 1 mom. som en arbetsvillkorsmånad.

Närmare bestämmelser om hänförande av den lön som ska beaktas i arbetsvillkoret får utfärdas genom förordning av statsrådet.

I det arbetsvillkor som är en förutsättning för att grunddagpenning ska kunna beviljas kan när det gäller idrottsverksamhet en kalendermånad under vilken den skattepliktiga inkomst som betalats till personen i fråga för idrottsutövandet har uppgått till minst det belopp som anges i 4 § 1 mom. räknas som en arbetsvillkorsmånad.

5 §

Arbets- försäkringsperioder som räknas löntagare till godo

Om en medlem av en löntagarkassa efter att ha utträtt ur kassan inom en månad på nytt ansluter sig till en löntagarkassa, ska det arbetsvillkor och den tid som försäkrad som medlemmen tjänat in under sitt tidigare medlemskap räknas honom eller henne till godo.

9 §

Försäkrings- och arbetsperioder i andra stater

Om det enligt bestämmelser i en överenskommelse om social trygghet som Finland ingått, i förordningen om social trygghet eller i grundförordningen föreskrivs att försäkrings- eller arbetsperioder som har fullgjorts i en annan stat ska inräknas i arbetsvillkoret, är en förutsättning för att de ska beaktas att personen i fråga har tjänat in en arbetsvillkorsmånad eller att personen har arbetat minst fyra månader i Finland som företagare omedelbart innan han eller hon blev arbetslös.

11 §

Arbetsvillkoret i vissa situationer

Till den som har fått arbetslöshetsdagpenning enligt denna lag i enlighet med förordningen om social trygghet eller grundförordningen för den tid under vilken han eller hon har sökt arbete i en annan medlemsstat och som inte återvänt som arbetssökande till Finland inom tre månader från det att han eller hon lämnade landet ska arbetslöshetsdagpenning börja betalas på nytt först när han eller hon

- 1) har tjänat in en arbetsvillkorsmånad,
- 2) i fyra veckor har deltagit i arbetskraftsutbildning enligt 5 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, eller

3) i fyra veckor på det sätt som avses i 6 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice har bedrivit arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån.

13 §

Självrisktid

Arbetslöshetsdagpenning betalas efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån en tid som motsvarar sammanlagt sju fulla arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor. Självrisktiden föreläggs en gång per maximal utbetalningstid för arbetslöshetsdagpenning enligt 6 kap. 7 §.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

4 §

Lön som ligger till grund för löntagares inkomstrelaterade dagpenning

Den lön som ligger till grund för löntagares inkomstrelaterade dagpenning beräknas för den tid innan arbetslösheten började under vilken en person har uppfyllt arbetsvillkoret för löntagare och utifrån den stabiliserade lön som betalats till personen under de arbetsvillkorsmånader som ska beaktas i arbetsvillkoret och som i situationer enligt 5 kap. 4 b § 1 och 2 mom. tjänats in under en arbetsvillkorsmånad eller som hänförs till en arbetsvillkorsmånad. Om arbetet och löneinkomsten har varit av säsongsbetonad natur, beräknas den inkomstrelaterade dagpenningen på årsinkomsten. Vid beräkning av den lön som ligger till grund för dagpenningen anses i en kalendermånad som ska beaktas i arbetsvillkorsmånaderna ingå 21,5 dagar och från lönen eller från årsinkomstens arbetsinkomstandel avdras 60 procent av det sammanlagda beloppet av sjukförsäkringens dagpenningsspremie enligt 18 kap. 21 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen, arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift enligt 153 § i lagen om pension för arbetstagare och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie enligt 18 § 1 mom. i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner, minskat med 2,68 procentenheter.

Närmare bestämmelser om den stabiliserade löneinkomsten och de inkomster som ska beaktas i den, om utredning av inkomster samt om bestämmande av årsinkomsten utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd

10 §

Självrisktid

Arbetsmarknadsstöd betalas efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån en tid som motsvarar sammanlagt sju hela arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor.

8 kap.

Stödjande av regional rörlighet

2 §

Rörlighetsunderstödet belopp

Rörlighetsunderstödet är lika stort som grunddagpenningen enligt 6 kap. 1 § 1 mom.

Rätten till förhöjning som avses i 2 mom. avgörs enligt tidpunkten då arbetet eller den därmed relaterade utbildningen börjar.

10 kap.

Bestämmelser om förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service

5 §

Särskilda bestämmelser om arbetskraftsutbildning

Om en studerande har rätt till arbetslöshetsförmåner med stöd av 1 mom. 1 punkten, betalas studeranden för utbildningstiden grunddagpenning, den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel eller arbetsmarknadsstöd. Om en studerande har rätt till arbetslöshetsförmåner med stöd av 1 mom. 2 punkten, har studeranden också rätt till den inkomstrelaterade dagpenningens förtjänstdel enligt 6 kap. 2 § 1 mom.

14 kap.

Särskilda bestämmelser

1 b §

Justering med folkpensionsindex

De belopp som anges i 5 kap. 4 § 1 mom. justeras årligen från ingången av januari månad med det folkpensionsindex som avses i lagen om folkpensionsindex.

De belopp som avses i 1 mom. anges i 2023 års nivå. Vid justering av beloppen ska de avrundas till närmaste hela euro.

1 c §

Kalkylmässig omvandling av en arbetsvillkorsmånad till kalenderveckor

I en i 5 kap. 4 och 4 b § avsedd arbetsvillkorsmånad anses ingå fyra kalenderveckor och i en halv arbetsvillkorsmånad två kalenderveckor vid tillämpning av 2 kap. 16 § 1 mom. 2 punkten, 2 a kap. 10 § 2 mom. 1 punkten eller 7 kap. 2 § 3 mom. 1 punkten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

Lagens 3 kap. 6 § 2 och 4 mom. tillämpas på semesterersättningar som betalas på basis av anställningsförhållanden som upphört efter lagens ikraftträdande.

På betalning av arbetslöshetsförmåner för ansökningsperioder som börjat före den 1 april 2024 tillämpas de bestämmelser i 4 kap. 5 § som gällde vid ikraftträdandet denna lag.

På löntagares arbetsvillkor som uppfyllts före den 2 september 2024 och på de belopp av inkomstrelaterad dagpenning som grundar sig på ett sådant arbetsvillkor tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Bestämmelserna i 5 kap. 3 § 1 mom. i denna lag tillämpas på arbetssökande från och med den 2 september 2024 efter det att minst en i 5 kap. 4 och 4 b § avsedd arbetsvillkorsmånad eller halv arbetsvillkorsmånad kan beaktas i arbetsvillkoret. Sådana kalenderveckor under perioden före den 2 september 2024 som ska beaktas i arbetsvillkoret omvandlas till arbetsvillkorsmånader så att sammanlagt tre eller fyra kalenderveckor som tillgodoräknas i arbetsvillkoret ger en arbetsvillkorsmånad och sammanlagt en kalendervecka eller två kalenderveckor som tillgodoräknas i arbetsvillkoret ger en halv arbetsvillkorsmånad. Kalenderveckor som tillgodoräknas i arbetsvillkoret kan beaktas i arbetsvillkorsmånader bara en gång.

Bestämmelserna i 5 kap. 4 § 1 mom. i denna lag tillämpas inte på lön som har tjänats in före den 2 september 2024 men som betalas först den 2 september 2024 eller därefter.

Lagens 5 kap. 13 § 1 mom. och 7 kap. 10 § 1 mom. tillämpas om självrisktiden inleds efter att denna lag trätt i kraft.

De bestämmelser i 6 kap. 6 §, 7 kap. 4 § 2 mom. och 11 kap. 9 a § som upphävts i lagen tillämpas vid betalning av arbetslöshetsförmåner till och med den 31 mars 2024, och på motsvarande sätt tillämpas 8 kap. 2 § 1 mom. vid betalning av arbetslöshetsförmåner från och med den 1 april 2024.

Om arbete för tiden före den 2 september 2024 har beaktats i arbetsvillkoret, anses, trots vad som föreskrivs i 6 kap. 4 § 1 mom., vid beräkning av den lön som ligger till grund för dagpenningen de arbetsvillkorsmånader som bildats med stöd av 5 mom. innehålla lika många arbetsdagar som det ingår i de kalenderveckor som har beaktats i de ovan nämnda arbetsvillkorsmånaderna.

Bestämmelserna i 14 kap. 1 c § i denna lag tillämpas på återfående av rätten till utkomstskydd för arbetslösa enligt 2 kap. 16 § 1 mom. 2 punkten och på upphörande av skyldigheten att vara i arbete enligt 2 a kap. 10 § 2 mom. 1 punkten, till den del som arbetet har utförts den 2 september 2024 eller senare.

Bestämmelserna i 14 kap. 1 c § i denna lag tillämpas på upphörande av skyldigheten att vara i arbete enligt 2 a kap. 14 § 2 mom., sådant momentet lyder i lag 918/2012, till den del som arbetet har utförts den 2 september 2024 eller senare.

Om en arbets- och näringsbyrå har varit skyldig att ordna möjlighet till sysselsättningsfrämjande service eller lönesubventionerat arbete med stöd av 11 kap. 1 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice senast från och med den 1 september 2024 och det lönesubventionerade arbetet räknas in i arbetsvillkoret för en löntagare, tillämpas på den tid som hänför sig till arbetsvillkoret de bestämmelser i 5 kap. 3 § 1 mom. som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Om en kommuns skyldighet att ordna lönesubventionerat arbete med stöd av 11 kap. 1 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice har börjat senast den 1 september 2024 och det lönesubventionerade arbetet räknas in i arbetsvillkoret för en löntagare, tillämpas

på den tid som hänför sig till arbetsvillkoret de bestämmelser i 5 kap. 3 § 1 mom. som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

De upphävda bestämmelserna i 5 kap. 2 § 2 mom., 3 § 2 mom. och 5 § 4 mom. tillämpas när inkomstrelaterad dagpenning betalas till en sådan i 2 § 2 mom. avsedd icke-ägande familjemedlem till en företagare i vilken familjemedlems arbetsvillkor det beaktas minst en sådan kalendervecka som räknas in i arbetsvillkoret och som avses i de bestämmelser i 5 kap. 3 § som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors den 28 december 2023

Republikens President

Sauli Niinistö

Arbetsminister Arto Satonen